

დღეი ქართველი მოწვევ ქალები და-
ჯრდობდა კარგს სწავლისათვის...
ელისაზრ ბაღვაშილი, მკატრინე
კლიმაშვილი, ნინა ბებუთაშვილი,
ელენე მჭედლიძე, ელენე კვიციანი,
ელი, მარია წერეთლისა, კნიაზა მ
რიაჲ ციციშვილი, სალომე ანჩელი,
ენიანა ეკატრინე ციციშვილი, ელი-
საბდე საგინაშვილი, ანაინა თამარ
თაქთაქიშვილი და კატრინე შიუკა-
შვილი. ყველა ამ მოწვევ ქალთ კარ-
გის სწავლისა და ხელ-საქმისათვის სა-
ჩუქრად დაურთეს ზოგს ქების ქა-
ლაღლები და ზოგან-სხვა-და-სხვა წი-
გნები.

* ხვალ, 20 იანვარს, ქართულ
თეატრის არტისტები წარმოადგენენ
ბ. ა. ავალიშვილის საბენეფისო
სუბმათავილის 4 მოქმედებიან დრა-
მას «ბორკილი» და ა. ცვარლის 2
მოქმედებიან კომედიას «მშენიერ
ელენეს მძიებელი».

* ბაქოს ქართველობა დიდს
ამბით თურმე ემზადება შაბათს, 23 ი-
ანვარს, ქართულის «სალამი» გასამარ-
თავად. როგორც იქნაღმ გვეყრენ,
თითქოს კოვლიდენ მოუხმადებით
ამ სალომისთვის, რომლის შემოსავ-
ლის ნახევარი დანიშნულია ქართულ
ლითა-შორის წერა-კითხვის გამავრცე-
ლებელ საზოგადოების* სასარგებ-
ლოდ. ტფილისიდან მოუწვევიან ჩვე-
ნი საუკეთესო არტისტები, მოუწვე-
ვიან აგრეთვე მოლექტურები, ქაზნი
და კაცნი. ხოლო თვით ბაქოში ბნს
ივ. ეგელიანოვს, რომელიც ფრანგულ
ლის ენის მასწავლებელად არის ბა-
ქოს სასწავლებელში, გაუმართავს
ქართული ხორა, მშენიერად მო-
უხმადებიან თურმე, და ეს ხორა
იმდღეს იმ საღამოს შეიღობად საუ-
კეთესო ქართულს ხმას. ბაქოს სა-
ზოგადოება მოუთმენლად მოეღოს
ამ საღამოსათ.

* 1888 წელს შემოღებულ იქ-
ნა სახელმწიფო გარდასახად ტფი-
ლისის მამულებისაგან. ამ ხუთის წლის
განმავლობაში სამოქალაქო მამულებს
შეაწერეს სულ 284,069 მანეთი 91
კ. ამაგ ხნის განმავლობაში მამულე-
ბის პატრონებმა უკვე გარდაიხდეს
211,978 მანეთი და 88 კ., ხოლო
შესტანი დარჩათ კიდევ 72,091 მან-
ეთი და 3 კ.

იყო ერთობა და ამით უმეტრად მარ-
გებლობდენ ორნივე მტერი.
ის ოსმალ-სარსთა ქიშობა იერუ-
სალიმის ქართველთა მონასტრებსა
დატყუო. მეთათხმდენ საუკუნის და-
სასარულს სპარსნი იმდენად გაძლიერ-
დნენ აღმოსავლეთში, რომ 1474
წელს დიპრეს იერუსალიმიც, თვის
ნი ჯარი შეაყენეს და გამაძრეს. სპარ-
სეთის ლაშქარმა გაძარცვა ქართ-
ველთა მონასტრები იერუსალიმისა და
მისს გარემოანი: აღდგომისა, ქრისტეს
საფლავი, გოლგოთა, ჯვარის მონა-
სტერი, ბეთლემი, კაფუთა და სხ.
ეს ამბავი დიდად იწვიენ საქარ-
თველინი. მაგრამ რადგან ქვეყანა
გაყოფილი იყო წერალ-წერალი, ერთ-
მანერით მოქმედებდნენ სამთავრო-
ებად, ამის გამო ვერა მოაზრებეს
ია იმის მტერი, რომ ქართლის მეფემ
დაეთმო, როგორც სჩანს, ვაგზავნა
იერუსალიმში თვისი მოძღვარი ილა-
რონი. საათამებრად ცოტათი უფ-
რო აღრე იერუსალიმს წავიდა კუ-

* როგორც მკითხველებმა იცინ,
ქალაქის ინჟინერი ნიჟინჯიანი ამას
წინად სამსახურიდან გამოვიდა. გან-
თავისუფლებულ ადგილის მოზიგე-
ლი გამოჩინდა ხუთი-ექვსი კაცი.
18 ამაგ იანვარს კრება ჰქონდათ ქა-
რლქის გამგეობას და აღმაშენებლ
კომისიის, რომელთაც განიხილეს ხე-
ნისუფლი ინჟინერთა თხოვნა და გარ-
დასწვეიტეს: ადგილი ქალაქის რე-
ნერისა მიეტეს ინჟინერს მელიქი ძა-
ნოვს, ხოლო პირობის ქალაქი მას-
თან დაიწეროს 1 ოქტომბერს მღგა-
მარე წლისათ.

* ბ-ნმა ტფილისის გუბერნატორ-
მა მოსთხოვა ქალაქის გამგეობას ნი-
მუში ხარჯთ-აღრიცხვისა და საზოგა-
დოდ ანგარიშების შედგენისა, რომე-
ლიც შემოღებულია ტფილისში. ეს
ნიმუშები ყველა სამოქალაქო გამგე-
ობიდან უნდა მიიღებინათ და გიგზავნეს
შინაგან საქმეთა სამინისტროს, რომ-
ემოსაც განუზრახავს შეადგინოს სა-
ჯარღებულა ნიმუში იმისი, თუ რა
წესით უნდა იწერებოდეს ქალაქების
ხარჯთ-აღრიცხვა, როგორ უნდა შეს-
დგებოდეს წლიური ანგარიში გაგე-
ობათა მოქმედებისა და სხვანი. ამის-
თანა ნიმუშები გავგზავნებთ ყველა
გამგეობებს. რიცაა უმჯეულია, ხელს
შეუწყოს გამგეობათა, რომ ნაკლებ
ნი შეცდომა მოსდობდეთ მათ ანგე-
რიშებში. მეტადრე სასარგებლო იქ-
ნება ეს ნიმუშები იმ ქალაქებისთვის,
სადაც მხოლოდ ცხლა აპირებენ თეთ-
მმართველობის შემოღებას.

* 16-ს იანვარს, საღამოს 8 1/2
სათოვდ, კავკასიის სამკურნალო სა-
ზოგადოების კრება ჰქონდა, რომელ-
საც 11—13 წევრთა ვარდა არავინ
დასწერებია. კრების საგანი სპეცია-
ლური სამკურნალო მნიშვნელობისა
იყო. კრების დასასრულდ მკურნა-
ლის სტეფანოვმა იკითხა: კავკასიის
ექიმთა მომავალ კრებაზე სტატები
და მოხსენებები სხვა-და-სხვა მკურნა-
ლთა სრულად წავიკითხოთ, თუ წინად
წინ კომისიამ უნდა შეამოკლოს, შეა-
სწოროს წერილები და ისე წარმოუ-
დგინოს კრებას? კრებამ ვარდასწვე-
რა: კომისიის მოწონებისამებრ, ზო-
გიერთა წერილი სრულად უნდა
იქნას წავიკითხული და სხვა ინტე-
რეს-მოკლებული სტატები-კი შე-
მოკლებათ. ხოლო ის სტატები,
რომელთაც თან მოიტანენ პროვიზ-

* 15 იანვარს ბაქოს ქა-
ლქის სამემო განიხილა ხმოსანი
მოხსენება ბაქოს მოურავის ს. ი. დე-
სპოტ-ზენაივისათვის პენსიის დანიშ-
ნვის შესახებ და ვარდასწვერა, მიეტეს
დესპოტ-ზენაივის ყოველ წლივ
3,000 მანათი. ეს პენსია დესპოტ-
ზენაივის მიეტეს ქალაქის შემოსავ-
ლის დღედან სამსახურიდან ვარდადგომის
დღედან სიკვდილამდე.

* სოფ. ყუჯარბას (კავკასიის ოლქი):
რეას ამ თვეს მოხდა აქ ერთი
საცოდაობა. საქმე ასე იყო: ყუჯარ-
ბასში მცხოვრებს, დულავეს, სულ
ერთიანად დავთა ცოლშვილის, სხვა-
და-სხვა დროს, სხვა-და-სხვა სწე-
ლობით; დულავეს თან ცოლშვილის
დაკარგვის დარღმა და თან სიღარი-
ბის გამოწარა სიცოცხლე, და თავის
სიყვდილი ვანიზობა თურმე, ამდგა-
რა და ბლომად ქერის ჩალა შეეხი-

სასულიერი იმას სცილობდენ, რომ
დაიცვას ქართველთა მოხსატრები,
დაიხსან დატყებულ ქართული წი-
გნები და საეკლესიო სამკულები და
ისევ მონასტრებს დაუბრუნონ, გან-
დგინდნენ ქართველთა სამეფროთავს
სამებე და ფრანგები, რომელთაც,
როგორც სჩანს, ამ ანუე-დარევის
დროს რამდენიმე ქართველთა წიდი
აღვალბე მამულდონის მიეტყუენი-
ბათ. თვით ბეგუა ჩოლაყაშვილი,
ჯვარის მამა, მოგვითხრობს: «მე
და სიმედნი დავისარღენით ავაგე ყმა-
დასა (ქართველთა) საყდასა ზედა...
დელი ქორი და სასჯელი ვარდამდე
მე. კვალად ნებითა ლეოსათა ფრან-
გთა გოჯათა დაგვადებინე და მა-
თი ყველა, რაც იყო, კანდილი და
სხვა, გარეთმე გამოუქურა». მართ-
ლაც, ქვემო მოღებულ ნაწვერტი
პოლმულ მუხაბისა ვემოწმებს, რომ
1554 წელს იაკობ წყიდა და გოლ-
გოთა ქართველ სტერიათ. ბეგენს
იერუსალიმში ვებდეთ 1515 წელ-

და შინ, ჩვეეტა კარები შიგნიდან
მარად და წვეკიდებინა ჩალოსთვის
ცეცხლი იმ განზრახვით, რომ შინ გა-
მომწვარიყო, მაგრამ მუხაბლებმა
ჩქარა გაუყეს და ვადარჩინეს დულა-
ვეც და სახლიც. რეა ამ თვისის-კი
სამარლო დულავემა დაცა გულში
ხაჯალი და თავი მოკლა.

* სოფ. არღისა (კავკასიის ოლქი):
არღონში წითელა ძიგინვა-
რებს ამ ეზოდ და ძრიელად აზარა-
ლებს ყმაწვილობას.

* სოფელა მუტეხა (გორის მაზრა):
აქ სამწუხარო ამბავი მოხდა: 9 იან-
ვარს მამასახლისის ქალი, რეა წლისა,
მუხაბდობით თურმე ბაილისა ჰპა-
ლოვდა ფეშში. ამ დროს თურმე კაბის
წინ კალთაზე ჰპოკიდებოდა ცეცხლი.
ბეგენს თურმე ცეცხლ ბავშვი, მაგრამ
ვერც გაიქრა. სამარლო შინსკენ ვაი-
ქეა, დედა ჩემი გააქრბოსო. მანამ შინ
მივიღოდა გზაზე ქარმა ისე გაუძლიერ-
ა ცეცხლი, რომ ბავშვი თავი და
ფეხი აღარ ეტყუარდა. ბეგენს ცეცხლ
სამარლო დედა, ორთავ ხელმეც დე-
წვა და შეიღს-კი ვერა უშეკლა-რა.
ბავშვმა იმავე წამს სული განუტევა.

* აქაღავე: კიდევ სამწუხარო ამ-
ბავი: 29 ქრისტეობისთვისთვის აქა-
ურ გლეხის ლაზარე დათიშვი-
ლის შვილის წლის ქალს თურ-
მე ბუხართან ცეცხლი შეეკადა იმ
დროს, როდესაც დედა კარმიდამოსა
ჰვიდა. სამარლო ბავშვი ვერც ბეგენს
წველა თურმე და ვერც გაიქრა.
მედღე, როდესაც ცეცხლი ვადლიერ-
და, დედამ წოკობის ხმა ვაიგონა,
მაგრამ სამარლოს ვგონა, ბავშვებს
კარკლამა აქსითა, და ვეინდობამდნი
არ შევიდა. შემდგე, ყმაწვილობა რო
წვილი არ შესწყვიტეს, დედა შე-
ვიდა სახლში, მაგრამ ვეინდ-ლა იყო.
სამარლო ქალი მთლად დაშეშევიდა
დახვდა. დასწვარა სამი საათის შემ-
დგე სული განუტევა.

* მოსკოვიდან სწერენ ვაზეთ
T. J. «ს, რომ მოსკოვის სავტრო-
გაფიო საზოგადოების ვანზრახვა
აქეს დიდ მარხვას ქ. მოსკოვის ვა-
მართას ხოლმე სეტროგრაფიო კო-
ნტრეტები. ამ კონტრეტებში შესრუ-
ლებულ იქნება სიმღერები: ქართუ-
ლი (ქ), სომხური (2) რუსული, პო-
ლშური, ფინური, ოსმალური და სხ.

სტ. ვგონებ, ამავე დროს, ანუ მკე-
რედ უწინ, მოქმედებდა ქართველთა
მონასტრის დატყვისათვის ვინმე მალე,
რომელმეც ცეცხლმეცხლად დაი-
წერა სახარება ესე მას ეამსა, ოდეს
მალე სასიხითა შეიპოვდა». შეიძლე-
ბა ის არის მალე ქანის სიღრმე,
რომელიც ახალგაზდა იყო 1446 წელს
და 1465 წელსაც სჩანს; ხოლო შე-
ნიშნება იგი ცოცხალი ტყველიყო
1474—1490 წლებშიც და რომე-
ლიმე შემთხვევის გამო სპარსეთით
იერუსალიმში გამგზავრებულიყო.
1498 წელს და 1502 წელსაც ორ-
ჯერ შემოსულა ათაბაგის ქიხისაროს
და ვერც დიდი ბერი ამბროსი ათაბაგის
სწველიდენ სხვა მოკლედ ერთა წი-
ნადამდე. აღნად ამ მიზევის გამო
ქართველ ბერებს ნებაც ამ თვე-
ლებიც მიეტეს დებრუნებინათ თი-
ხი მონასტრები და დატყებულ სა-
მკულ-ნიგოფელობა და მტკიცედ და-
ტყარათ თვისი სამევიდრებელი.

რადგან სპარსნი და ოსმალნი ერ-
თი-მორთა ცეცხლებდნენ საქართვე-
ლოზე, ამის გამო ოროვე მატრ თველი-
მაქურად სცილობდა ქართველთა

სიმღერებს შესარულებს სტუდენტ-
თა ორკესტრი, სხვა-და-სხვა ერ-
თა სიმღერების მტკიცედ ბან კულნო-
გისკის მეთაურობით. ამთვის კონცე-
რტების განმარვა საეტროგრაფიო სა-
ზოგადოებამ იმისთვის მოიწვიდნა,
რომ ქართული და სომხური საღამო-
ები მოსწონთ ხოლმე მოსკოვში.

* ამიერ-კავკასიის რკინის გზის
აგენტი ბნი რადცივი, «H. O.»-ის
სიტყვით, პოლშის რკინის გზებზედ
დაუნიშნავთ აგენტად. 16 იანვარს,
ბნი რადცივი ტფილისიდან პეტერ-
ბურგს გამგზავრებულია. რადცივი
მოუკლებლათ ამიერ-კავკასიის რკინის
გზის მტოების ვასეყანი ადგილები:
კახეთსა, ზაქათალს, ნუხას, ეგლას,
და საქაროდ დუნაბას ამ ადგილე-
ბში რკინის გზის ტოტების ვაყენა.
ბნი რადცივი აგრეთვე გამოუკლებ-
და სპარსეთისკენ რკინის გზის ვასე-
ყანი ადგილები მულანოს ველ-მინ-
დარში და, მის წინადდებით, შემო-
ულია უმაღლეს თავრობას საშუადე-
ვთო ტარად ამიერ-კავკასიის რკი-
ნის გზისა; რადცივის მავიგრად ამიერ-
კავკასიის რკინის გზის აგენტად და-
უნიშნავთ ინჟინერი ბნი ასდრეკეა.

გულის მოგებას და თავისკენ ვადა-
ბირებს. ორსვე მოკოლესათვის სა-
ქართველო ძირფასი იყო არა თუ
ხნოლოდ თვისის ბუნებრივის სინამ-
ართა და სიმდიდრით, არამედ უფრო
იმ დროინდელ ქართველ ერის გან-
თქმულის ვაყუკობით და ომში ვა-
რომელიც ახალგაზდა იყო 1446 წელს
და 1465 წელსაც სჩანს; ხოლო შე-
ნიშნება იგი ცოცხალი ტყველიყო
1474—1490 წლებშიც და რომე-
ლიმე შემთხვევის გამო სპარსეთით
იერუსალიმში გამგზავრებულიყო.
1498 წელს და 1502 წელსაც ორ-
ჯერ შემოსულა ათაბაგის ქიხისაროს
და ვერც დიდი ბერი ამბროსი ათაბაგის
სწველიდენ სხვა მოკლედ ერთა წი-
ნადამდე. აღნად ამ მიზევის გამო
ქართველ ბერებს ნებაც ამ თვე-
ლებიც მიეტეს დებრუნებინათ თი-
ხი მონასტრები და დატყებულ სა-
მკულ-ნიგოფელობა და მტკიცედ და-
ტყარათ თვისი სამევიდრებელი.

რადგან სპარსნი და ოსმალნი ერ-
თი-მორთა ცეცხლებდნენ საქართვე-
ლოზე, ამის გამო ოროვე მატრ თველი-
მაქურად სცილობდა ქართველთა

რადგან სპარსნი და ოსმალნი ერ-
თი-მორთა ცეცხლებდნენ საქართვე-
ლოზე, ამის გამო ოროვე მატრ თველი-
მაქურად სცილობდა ქართველთა

რადგან სპარსნი და ოსმალნი ერ-
თი-მორთა ცეცხლებდნენ საქართვე-
ლოზე, ამის გამო ოროვე მატრ თველი-
მაქურად სცილობდა ქართველთა

რადგან სპარსნი და ოსმალნი ერ-
თი-მორთა ცეცხლებდნენ საქართვე-
ლოზე, ამის გამო ოროვე მატრ თველი-
მაქურად სცილობდა ქართველთა

რადგან სპარსნი და ოსმალნი ერ-
თი-მორთა ცეცხლებდნენ საქართვე-
ლოზე, ამის გამო ოროვე მატრ თველი-
მაქურად სცილობდა ქართველთა

რადგან სპარსნი და ოსმალნი ერ-
თი-მორთა ცეცხლებდნენ საქართვე-
ლოზე, ამის გამო ოროვე მატრ თველი-
მაქურად სცილობდა ქართველთა

რადგან სპარსნი და ოსმალნი ერ-
თი-მორთა ცეცხლებდნენ საქართვე-
ლოზე, ამის გამო ოროვე მატრ თველი-
მაქურად სცილობდა ქართველთა

რადგან სპარსნი და ოსმალნი ერ-
თი-მორთა ცეცხლებდნენ საქართვე-
ლოზე, ამის გამო ოროვე მატრ თველი-
მაქურად სცილობდა ქართველთა

რადგან სპარსნი და ოსმალნი ერ-
თი-მორთა ცეცხლებდნენ საქართვე-
ლოზე, ამის გამო ოროვე მატრ თველი-
მაქურად სცილობდა ქართველთა

რადგან სპარსნი და ოსმალნი ერ-
თი-მორთა ცეცხლებდნენ საქართვე-
ლოზე, ამის გამო ოროვე მატრ თველი-
მაქურად სცილობდა ქართველთა

რადგან სპარსნი და ოსმალნი ერ-
თი-მორთა ცეცხლებდნენ საქართვე-
ლოზე, ამის გამო ოროვე მატრ თველი-
მაქურად სცილობდა ქართველთა

რადგან სპარსნი და ოსმალნი ერ-
თი-მორთა ცეცხლებდნენ საქართვე-
ლოზე, ამის გამო ოროვე მატრ თველი-
მაქურად სცილობდა ქართველთა

დაბად სოფელი

(მოწვეული ამბავი)

ბაქათაში (შორაპის მა-
ზრა). კი ხანია ვათავდა ბეგე-
ათობის საზოგადოების ტყეების ვა-
მიჯენის საქმე. ხუთი წლი ტყე-
სა ერგო აქაურ მებატონეებს; თა-
ვად ამბოშებებს, სუბმათავილის,
ხმშიაშვილს, ნაკაშვილს, ხატისაშვილს
და სხვათა... მექმესედი-კი ერგო ხა-
ზინას, მებატონეების ხვედრი ცუც
რამდენიმე ათასი დესიატინა ექმნება
(10,000 დესიატინაზე მეტი). მაგ-
რამ ბატე-ცემულს მებატონეებს ვერა-
კი არ მიუღობთ დამტკიცება თვიანი-
თი ხვედრისა. საქმე იმამია, რომ ხა-
ზინამ ვაწერა თითოეულს მებატო-
ნეს რამდენიმე ათასი მანეთი ვადახა-
დელ ვალად იმ ხარჯის შესასყებლად,
რომელიც მოუვლდა ტყის დაცვის და
გამიჯენის საქმეში, მით უმეტეს, რომ
აქ მომად ტყის ბაყდგან ხაზინა თო-
თოეულს მებატონეს აღწევდა თვის
ხვედრს წილსა. ამბობენ, რომ თი-

რადგან სპარსნი და ოსმალნი ერ-
თი-მორთა ცეცხლებდნენ საქართვე-
ლოზე, ამის გამო ოროვე მატრ თველი-
მაქურად სცილობდა ქართველთა

რადგან სპარსნი და ოსმალნი ერ-
თი-მორთა ცეცხლებდნენ საქართვე-
ლოზე, ამის გამო ოროვე მატრ თველი-
მაქურად სცილობდა ქართველთა

რადგან სპარსნი და ოსმალნი ერ-
თი-მორთა ცეცხლებდნენ საქართვე-
ლოზე, ამის გამო ოროვე მატრ თველი-
მაქურად სცილობდა ქართველთა

რადგან სპარსნი და ოსმალნი ერ-
თი-მორთა ცეცხლებდნენ საქართვე-
ლოზე, ამის გამო ოროვე მატრ თველი-
მაქურად სცილობდა ქართველთა

რადგან სპარსნი და ოსმალნი ერ-
თი-მორთა ცეცხლებდნენ საქართვე-
ლოზე, ამის გამო ოროვე მატრ თველი-
მაქურად სცილობდა ქართველთა

რადგან სპარსნი და ოსმალნი ერ-
თი-მორთა ცეცხლებდნენ საქართვე-
ლოზე, ამის გამო ოროვე მატრ თველი-
მაქურად სცილობდა ქართველთა

რადგან სპარსნი და ოსმალნი ერ-
თი-მორთა ცეცხლებდნენ საქართვე-
ლოზე, ამის გამო ოროვე მატრ თველი-
მაქურად სცილობდა ქართველთა

რადგან სპარსნი და ოსმალნი ერ-
თი-მორთა ცეცხლებდნენ საქართვე-
ლოზე, ამის გამო ოროვე მატრ თველი-
მაქურად სცილობდა ქართველთა

თოვულს მებატონეს შეაწერა ხაზი-
ნამ 5,000 მანეთით, მაგრამ, რამდენ-
ად მართალი ეს ხმა, ჩვენ ნამდვი-
ლად არ ვიცით. იმედია, რომ სწინე-
ბული მებატონეები ეცდებიან მაღ-
ლი დამტკიცონ რიგე გზით თავიანთი
ხეობის ტყე, თორემ ღელს ბევრთუ-
ნის საზოგადოების მცხოვრებელნი
ფრად შევიწროებულნი არიან სხვა-
და-სხვა „პოლიოსოკი-აბეშეების-
გან“, რომელთაგან შედგენილნი ოქ-
მებს გლხეობა ტყის მოჭრის თა-
რისაზე ვეღარ ასდის შორაზნის მო-
რიგებელი მოსამართლე. საბატონო
ტყე რამდენიმე მებატონეთაგანმა,
შეკველია იმედი უნდა ჰქონდეს,
რომ გონიერი მომხარბი ამ ტყის
ფლას გაუსტუმრებს და საზოგადო-
ბასაც მისცემს არა თუ საკუთრად
მას, არამედ მის შვილსაც და მომ-
ავლსაც. გარდა ამისა ისიც უნდა ვი-
თქნათ სახეში, რომ კერძო მიწის-
მფლობელობის განვითარების ქარ-
თველია შორის დიდი მნიშვნელობა
აქვს ქართველთა ნივთიერების და ერო-
ვნული წარმატების საქმეში.

ს. წიფის მღვდელს მამა განე-
ჩილას ეს სამის წლის წინად
სურდა თავის სამრევლოში სკოლის
გამართვა. რკინის გზის მთავრობამ
მშენებელი სახლი დაუთმო საფულს
სკოლის მოსათავსებლად, მსურველთ-
ბურს ბევრია სწავლის, მაგრამ სკოლა-
სი გერჯერობით არა ხსნას. ნეტავ
ვიცოდეთ, რომ დაბარკოლს სწავლის
სოფელში სკოლის გამართვის საქმე,
როდესაც დაბეჭდილობით ვიცით, რომ
მამა განეჩილად სკოლის გამართვის
მშვიდვალ სურვილით იყო გატაცე-
ბული, პირველად რომ გაუწყობდა ამ
მრევლში? მით უმეტესად სამწუხარო
ეს ამბავი, რომ მამა განეჩილად გამო-
ცდილია შავი მუცლის სწავლების საქმეში,
რადღაც რადენსამე წელს ქუთაისის წმ.
პეტრე-პავლეს ეკლესიის სამრევლო
სკოლაში მასხარებდა მასწავლებლად
და კარგად მიჰყავდა თავისი საქმე-
სოფ. ზვარის მრევლში გაა-
წყობს მღვდლად სასულიერო სემინა-
რიაში კურს დამთავრებული მამა
ფრანკო ვეფხვაძე, რომელმაც, რა-
გორც მისი ამხანაგები ამბობენ, ძა-
ლიან კარგად იცის სწავლება სკო-
ლაში. მრევლს იმედი აქვს, რომ ახ-
ლად გამწყობებული მოძღვარი ახალს
სიოს მოჰპყრის მის ცხოვრებას რი-
გიანის სამრევლო სკოლის გამართვით.

სხენებულს სოფლის სკოლის ადამის
დროიდან არ უნახავს თვალთაში.
ბეგოურის საზოგადოებაში ხო-
ლდის წინააღმდეგ საბატონოვლად
გლხეობის ექსპისი მანეთი შეაწერეს
მის დროს, როდესაც ისინი ვალდ-
ებული იყვნენ გადაეხადათ „ფოს-
ტის“ და მღვდლის „დრამის“ ფუ-
ლი... გლხეობმა რის ვი ვალდობით
და ჰქანა-წყვეტით შეგაროვებს ფული,
რათა აღსრულებინათ მთავრობის
ბრძანება. ნაწილი ამ ფულისა მოუ-
ხდა ორ ბატარა საავად-მყოფელს აშე-
ნებას, რომელიც დღესაც სდგას ბე-
ვათუნის დუქანის ზემო, მოსავლ-
გონებლად გავლელ ზაფხულისა, და
საქირა წამლების მოპოვებას, რომ-
ელიც სრულიად არ დასჭირვებია
ხალხს. ფერადი ამ საზოგადოებაში
ერთი თვეც სცხოვრობდა და, რა-

გორც ამბობენ, ისიც ფრად მშ-
შარა კაცი აღმოჩნდა. დარწმუნე-
ბული ვართ, რომ შტრეიზლს ფულს
გვევცდ რამე ვადა-ჩნებოდა. იმედი
ვსჯექს პატრონული მოქალაქე ბ-ნი
ა. წერეთელი, უკეთუ ამ ფულს გა-
დარჩა რამე, საზოგადოებისავე საქი-
როების მოახმარებ და მით ხალხს ნამ-
დვილს მფარველობას გაუწევს. უკე-
თუ 1893 წელს იყო განდა ხოლ-
რა, იმედია, საზოგადოებას ამ სენის
შესახებ წავიკავებს დაურჩებენ. რა-
მდენადაც ვიცით, წელს სოფლად
ერთი წიგნიც არ მოიძებნებოდა
შესახებ ხოლმე. შეიძლება მამა-
სახლისმა კიდევაც მიიღო მთავრო-
ბისაგან წყნაქები, სოფელში დასა-
რიგებლად, მაგრამ დარჩებით რომ
არ უნდა დაევი შეეწუხებინა, წია-
ლა შინა კანცელარიის შეთვისასა
შინახა. საზოგადოდა, უმეტესი ნა-
წილი ჩვენის მამასახლისებისა მენდლის
ქვეითი უფრო სტებინან და „ნუ-
ნუას“ უფრო შესტრფიან, ვინემ თა-
ვისის პირდაპირ მოვალეობის კანო-
ნიკის და ცინილისიგის იღსრულე-
ბას!

მშენებელი. 6 იანვარს ჩვენს ახალ
თეატრში პირველად წარმოადგინეს
„ლანგ-თემდარი“, ანუ „სამშობლოს
საღიდელოდა“, — თან მოქმედებანი
ახალი ტრაგედია — ლექსად, შედგე-
ნილი კ. ს. მესხისაგან. ეს ტრაგე-
დია გადმოკეთდა უნდა იყოს ფრად-
რიხ გლობის დრამის „ტუსტელის“,
მაგრამ ისე ხელოვნური კი, რომ ჩონ-
ჩის გარდა სხვა არა მოგახვედრებ-
რა, თუ ეს თხზულება თავითბო-
ლოდდ იროგინალიზმი არ არის, სა-
ქარათველოს ისტორიადგან ამოღებუ-
ლი. ტრაგედია განხილავს ლანგ-თე-
მდარის შემოსვლას საქართველოში,
ბაგრატ V დროს, როდესაც თვით
საქართველოს მეფე დატყვევებულ
ლექსი მეტად მსუბუქია, ადვილად
გასაგონი და სისამოგონო მოსამე-
ნი.

დიდი მზადება ჰქონდათ ჩვენ არ-
ტისტებს ამ პიესის წარმოსადგენად,
ტანთ-საცემელიც კი სულ ახალი შეა-
კვრინეს, და სიამოვნებით უნდა
ვთქვათ, რომ წარმოდგენამ მეტად
კარგა ჩაიარა. ხალხით სავსე იყო თე-
ატრი და, უბოლოებობისა და უღლა-
გობის გამო, ბევრნი გულ-დაწყვე-
ტილი დარჩნენ ვარდ
კოტე მესხმა, ბაგრატ-მეფე, და ეფე-
მია მესხმა, ანა დედოფლის როლში,
ჩინებულად ითამაშეს; მეტად კარგ
იყო ლოკვა დედოფლისა მესხელ მო-
ქმედებაში და ის ადგილი, სადაც
მტარავს ბაგრატ-მეფე განთავისუფ-
ლების ემდარება. ჩინებულ იყო
აგრედვე ბნი ბალანჩიძემ, რომემ
იღვით დავით ამითქმის როლსა თამა-
შობდა, მესხელ მოქმედებაში, როცა
დად-მამა სიხვის მითაან გაყოლას
და ის-კი უარზე. ბ-ნ ბადრიძემ,
ლანგ-თემდარ, შესანიშნავად გამო-
ხატა თვისი გულის ძეგრი, როცა
მოჩვენებას შეედავს. ჯანი-ბეგის
როლს, უმფროსი ამირი თემურისა,
თამაშობდა ბ. გ. აბაშიძე; როლი
კარგად ითავა, მაგრამ ხანდახან მისს
სისუსტე ძალიან უშლიდა, გვეგონე-
ბოდა, ქალი ლაბარაკობს. ყვარცვა-
რ სარდალის როლს თამაშობდა ბ-
ნ ბოლქვაძე და მშენებრადაც იცნა
თავისი როლი, მხოლოდ ერთა მხა-

წერილი ამაგი
წარსულად წლის 7 დეკემბერს შეს-
რულდა 300 წელაქადა, რაც გალაქამ
ფინა შესადგა პაუტას აჯაქიას კო-
დრასზე. ამას გამო წყობსწინებულ აჯ-
აქამაში დადის ამათა გადახდაც 300
წლის თხოვრა გალაქიას.

აჯაქიასმა თავი მოაყარეს თითქმის
ვევდა უნაერსიტეტებდაც წარმოგ-
ნინდას დეკეტებმა. მძაჭად ის ტყე
წარმოიქმნა გალაქიას მოლაქარაზსად.
სხვათა შორის შესახებაც სატყეა წა-
მოსთქვა ფაქრად, რომელიც 15 წე-
დისადა თუმცე, რაც გალაქიასის სუ-
ლებსა სწავლობს... საუბრეობად წა-
ნდადათვ გამოიგა რამდენიმე წავსე-
გადაქიას. ამ აჯაქიასს წვერებად
ამითამეს ვარსკვლავთ-მთავრებულს და
მენარინა: სვამარედა, ჭკველიცა,
ტრამონა, ნიუგომი, ცისქრანა, გე-
დახინა და სხვათა...

— 1894 წლის სსსახელებად ბრა-
გამა გამართება სვეტიცხოველი გამო-
უნება ჩქებასა და სდავანებას. გამო-
ფინას ბებმა უკვე შედგენილია და გა-
მოცხადებულია ჩქებას გაწეობა. გა-
მოცხადება სსსახეობა და სსსახეობა
მნაშეუქლამა ექნება.

— სტამბოლში მეოფე ისედასის
ეფეს და პორტის ამ დეკემბრს უტსნა-
რა ბასია მოსედათ თურქე დასაფხის
თამაშად. ოსმალებს თურქე ამოუ-
შედათ დასაფხად ის აჯაქიება, სდა-
ვებ უბრებებს კანან მებედასაწად, სდა-
პარე, ამ მოსწრებთა, რომ უბრე-
ლებსა სდავ სსსახეობას, ეჭაქისა გა-
ნან-მებედასა უნდა დაქორწინდეს,
და ან-კი ოსმალების სსსახეობად უკე-
თისა სსსახეობა სდავ არის. ოსმალების
ტესტისა ჩაქმდა აჯრედე ის აჯაქი-
ება, სდავ სსსახეობად თავსუ-
ფებებსა დასაპარე, რადანაც ეს აწი-
სდავლებმა მთ სასოგადო კანონ-
მებედასა ტესტისა არც ის აჯაქი-
ება დასაქობა უკრავდად, სდავ ეჭაქ-
მთქმებებსა დასაპარე, და მოყთსო-
ნადაწადებთა სათამაშისა სსსახეობა-
მებედასა სსსახეობას, სთამ აწიანდად
ბან ოსმალების კანონ-მებედასაწად.
ეჭამ, რასაკვირვებია, არქმედა, რომ
ან შეიძლება დასაფხის დასაქობა,
მაგრამ შორტს მტკიცედ აჯადა თავს
აწინ...

წერილი რედაქციის მიმართ
I
სება მხოლოდ თქვენას გახვთის ს-
სუჯადათა გულთადა მადლობა გამოუ-
ცხადებთ:
I
ქართულთა შორის წყარაეთისა
გამარჯვებულ საზოგადოებას* გამოე-
ბას, რომელმაც გამოცხადა სსსახეობა
ფუდა (30 მ.) მოსახმარებლად ჩქებამ
დავად იფარის სკოლას დასამ მოსწ-
ვებთა ტახისამოსისთვის, და 2) ქუთა-
ისის საზოგად-ხანაურა სასწავლებლს,
რომელმაც უფსოდა დაქოლრა სსსახეობ-
საქვ სკოლას საგლასა დაფ.

წერილი ამაგი
სება გეობოთ გამოთავთათა ჩვენა
გულთადა მადლობა თქვენას პატიემ-
მუდას გახვთისა ჩვერას* მოსახმარ-
ესსუჯადად გამოცხადებასათა. იმე-
და ეჭამ, რომ მოსავლ წელსამე არ
მოკავდებთ თქვენას პატიემმუდას გა-
ხვთისათა გითხვს.

თქვენი პატიემმუდელი კოევის ქართუ-
ლი სტუმრები
31 დეკემბერი 1892 წ.
ქ. კოევი.

მადლობა. მემკვიდრე ცესარევი
სალამს 10 1/2 საათად წარბანდა
ბერლონიდან. მისი უმაღლესობა
გაიცილეს იმპერატორმა და პრინცი-
ბმა; ვოვალ ზედ იყვნენ აჯრედე რუ-
ბეთის ყველა ელჩები და გენერლობა.
სამოთხრობა დიდად გულ-მხუტავად
იყო. იმპერატორს ეცვა რუსის
მუნდირი, მემკვიდრე ცესარევი—
მუნდირი პრუსიის გუსართა პოლიცა.

აჯაქიასმა თავი მოაყარეს თითქმის
ვევდა უნაერსიტეტებდაც წარმოგ-
ნინდას დეკეტებმა. მძაჭად ის ტყე
წარმოიქმნა გალაქიას მოლაქარაზსად.
სხვათა შორის შესახებაც სატყეა წა-
მოსთქვა ფაქრად, რომელიც 15 წე-
დისადა თუმცე, რაც გალაქიასის სუ-
ლებსა სწავლობს... საუბრეობად წა-
ნდადათვ გამოიგა რამდენიმე წავსე-
გადაქიას. ამ აჯაქიასს წვერებად
ამითამეს ვარსკვლავთ-მთავრებულს და
მენარინა: სვამარედა, ჭკველიცა,
ტრამონა, ნიუგომი, ცისქრანა, გე-
დახინა და სხვათა...

— 1894 წლის სსსახელებად ბრა-
გამა გამართება სვეტიცხოველი გამო-
უნება ჩქებასა და სდავანებას. გამო-
ფინას ბებმა უკვე შედგენილია და გა-
მოცხადებულია ჩქებას გაწეობა. გა-
მოცხადება სსსახეობა და სსსახეობა
მნაშეუქლამა ექნება.

წერილი რედაქციის მიმართ
I
სება მხოლოდ თქვენას გახვთის ს-
სუჯადათა გულთადა მადლობა გამოუ-
ცხადებთ:
I
ქართულთა შორის წყარაეთისა
გამარჯვებულ საზოგადოებას* გამოე-
ბას, რომელმაც გამოცხადა სსსახეობა
ფუდა (30 მ.) მოსახმარებლად ჩქებამ
დავად იფარის სკოლას დასამ მოსწ-
ვებთა ტახისამოსისთვის, და 2) ქუთა-
ისის საზოგად-ხანაურა სასწავლებლს,
რომელმაც უფსოდა დაქოლრა სსსახეობ-
საქვ სკოლას საგლასა დაფ.

წერილი ამაგი
სება გეობოთ გამოთავთათა ჩვენა
გულთადა მადლობა თქვენას პატიემ-
მუდას გახვთისა ჩვერას* მოსახმარ-
ესსუჯადად გამოცხადებასათა. იმე-
და ეჭამ, რომ მოსავლ წელსამე არ
მოკავდებთ თქვენას პატიემმუდას გა-
ხვთისათა გითხვს.

თქვენი პატიემმუდელი კოევის ქართუ-
ლი სტუმრები
31 დეკემბერი 1892 წ.
ქ. კოევი.

მადლობა. მემკვიდრე ცესარევი
სალამს 10 1/2 საათად წარბანდა
ბერლონიდან. მისი უმაღლესობა
გაიცილეს იმპერატორმა და პრინცი-
ბმა; ვოვალ ზედ იყვნენ აჯრედე რუ-
ბეთის ყველა ელჩები და გენერლობა.
სამოთხრობა დიდად გულ-მხუტავად
იყო. იმპერატორს ეცვა რუსის
მუნდირი, მემკვიდრე ცესარევი—
მუნდირი პრუსიის გუსართა პოლიცა.

დეკემბერი

15 იანვარი
პარიზი „Journal Officiel“ ში და-
ბეჭდილია დეკრეტი, რომლის ძალი-
თაც საბატონო ლფეიონის ორდენის
კავალერთა სიდიდე გაზარტესული
იქნა კონსული გერცი უბატონსო
საქციელისა გამო.

17 იანვარი
რომი. სასამართლოს გამოძიებე-
ლია გულში ოც-და-ათი კაცი მიოწ-
ვია რომის ბანკში მომხდარ ბოროტ-
მოქმედების გამო. გულში სადომით
დადაპტირებს სავაჭრო დეპარტამენ-
ტის უფროსი, მოწფილი. დასატიმ-
რება ბანკში ბოროტ-მოქმედებამ გა-
მოიწვიო.

მამბრუარბი. ფინანსთა მინისტრის
მინდობილობით, ქოლდის ფულის
მოქმედებ ექსპედისის კანცელირია
აუწყებს ყველა ბანკებსა, კონტრე-
ბსა და ბანკირებს, საჭიროა წინააღ-
მდეგობა გაუწიონ თუკა ქვეყნის
ბირებებს, რომელიც სცილობებს
რუსეთის ფულის ფსის დასწიონ.
ფინანსთა მინისტრი იმედოვნებს, რომ
კერძო ბანკები წინააღმდეგობას გა-
უწყებენ უტხოვლებს ამ საქმეში და თუ
ვინცოცაბა აღმოჩნდა, რომ სსსახე-
ობის დაწესებულებანი როგორმე
ხელს მოუშობავენ უტხოვობათა ბირ-
ებებს რუსეთის ფულის ფსის დაწე-
ვის საქმეში, მინისტრი იძულებულ
იქნება ამ დაწესებულებათა მოუსპოს
ყოველგვარი კავშირი სსსახეობით
ბანკირად, თუ ეს დონისიბება სკეპ-
რისად არ აღმოჩნდა, სხვა უფრო
სასტიკი დონისიბების მიმართის, რად-
განაც ისეთი საქციელი ნამდვილ ბო-
რტ განზრახვად უნდა ჩითავდოს.

ასევე მოექცევა ფინანსთა მინის-
ტრი იმ ბანკებსა და სავაჭრო ფირ-
მებს, რომლებიც მონაწილეობას
მიიღებენ ბირაზედ რუსეთის ფუ-
ლის ფსის დაწევის საქმეში.
ამას წინად გავრცელებული ხმა,
ვითომ ნათის წმარბეობით ნობე-
ლის მეთაურობით პირდა მშტკერს
კასიისა და შუის ზღვის აზნაგო-
ბასთან, ე. ო. როტშოლდის ფორ-
მასთან, სრულიად უსაფუძვლო აღმო-
ჩნდა.
კავკასიის კავალერის დივიზის უფ-
როსი თ. ამილხეზარი დანიშნულ
იქნა კავკასიის არმიის კურაპუსის უფ-
როსად თ. კუკუბაის ალაგისი თ.
კუკუბაე—ლექსანდრეს სახელობა-
ზედ დაარსებულ ომში დაჭრილთა
კომიტეტის წევრად; კავკასიის კავა-
ლერის დივიზიის უფროსად დანიშ-
ნულ იქნა ყახხაბა პირველ დივიზიის
უფროსი ტუტოლინი.

ბარნი. მემკვიდრე ცესარევი
სალამს 10 1/2 საათად წარბანდა
ბერლონიდან. მისი უმაღლესობა
გაიცილეს იმპერატორმა და პრინცი-
ბმა; ვოვალ ზედ იყვნენ აჯრედე რუ-
ბეთის ყველა ელჩები და გენერლობა.
სამოთხრობა დიდად გულ-მხუტავად
იყო. იმპერატორს ეცვა რუსის
მუნდირი, მემკვიდრე ცესარევი—
მუნდირი პრუსიის გუსართა პოლიცა.

